

Broj: UPI-05/2-23-11-3/16 MK
Sarajevo, 08. 02. 2016. godine

Federalno ministarstvo okoliša i turizma rješavajući po zahtjevu investitora "WIND NERETVA" d.o.o. Konjic za izdavanje obnovljene okolišne dozvole za malu hidroelektranu MHE „T-3 Lukac“ na rijeci Trešanici u općini Konjic, temeljem članka 68. i 71. Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", broj: 33/03), članka 17. i 18. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", broj: 38/09), te članka 200. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br: 2/98 i 48/99), *d o n o s i:*

RJEŠENJE

1. Izdaje se obnovljena okolišna dozvola investitoru "WIND NERETVA" d.o.o.Konjic za izgrađenu MHE "T-3 Lukac", na rijeci Trešanica u općini Konjic, instalirane snage 2,915 MW i godišnje proizvodnje 12 060 MWh.

2. Pogoni i postrojenja za koje se izdaje okolišna dozvola

Mala hidroelektrana „Lukač T-3“ se nalazi neposredno ispod naselja Bradina na rijeci Trešanici uz magistralni put Sarajevo-Konjic, na lokalitetu uzvodno od naselja Podorašac, na zemljištu označenom kao k.č. 2942/1, 2943/3, 2947/3, 2984/3, 2953, 2954/3, 2957/3, 2958/3, 3356, 2952, 3397 K.O. Bradina i k.č. 1681/2 K.O. Zukići. Derivacionog je tipa sa vodozahvatom tirolskog tipa i strojarom smještenom neposredno iznad ušća potoka Lukač u rijeku Trešanicu.

Objekti/installacije za koje se izdaje okolišna dozvola su:

- vodozahvat,
- dovodni cjevovod i
- strojara.

2.1. Vodozahvat

Vodozahvat MHE "Lukač T-3" smješten je neposredno ispod samog izvora na koti 553,20 m.n.m. Na vodozahvatu je ugrađena gruba rešetka sa nagibom 10 % i tablastim zatvaračem dimenzija 1,2 x 1,02 m.

Iz vodozahvata voda ulazi u taložnik izведен sa nagibom i sa tablastim zatvaračem 1,2 x 1,2 m radi mogućnosti ispiranja taložnice. Na taložnici je izведен preljev viška vode u vodotok.

Na izlazu iz taložnika je ulazna komora sa finom rešetkom sa nagibom od 75 stepeni i ulaznim zatvaračem dimenzija 1,2 x 1,2 m, kao i odzračnom cijevi za ispust zraka iz cjevovoda.

U ulaznoj komori se nalazi nivo sonda za kontrolu nivoa vode u vodozahvatu, odnosno upravljanja snagom MHE po nivou.

Vodozahvat čini jednu konstruktivnu cjelinu sa difuzorom i donjom vodom uzvodne MHE "Trešanica T-4" čime se osigurava potpuno očišćena voda od prljavština za pogon turbine MHE „Lukač T-3“.

2.2. Dovodni cjevovod

Dovodni cjevovod se nalazi na lijevoj obali rijeke Trešanica, sastoji se o cijevi armiranog poliestera (HOBAS) prečnika 1.200 mm i duzine cca 2.400 m.

Cjevovod je položen u predhodno iskopan rov širine 1,5 m i dubine 2,1 m.

2.3. Strojara

Strojara je sagrađena na lijevoj obali rijeke Trešanica. Strojara je zidani objekat unutarnjih dimenzija 10,80 x 7,8 m i visine 4,6 m.

U strojari je smješten agregat, Pelton turbina sa pripadajućom mašinskom, hidrodinamičkom i elektro opremom.

Za konkretnе radne uvjete u elektrani je instalirana vertikalna Pelton turbina sa četiri mlaznice.

Turbina je opremljenja sa iglama i odrezačima mlaza kojima se upravlja hidraulički iz centralnog hidrauličkog uređaja sa uljem pod pritiskom. Turbina nije opremljena ležajevima, obzirom na vertikalnu konstrukciju agregata ležajevi su ugrađeni na generatoru.

Krov strojare je kosi sa drvenom konstrukcijom i pokrovom od crijepe. Kota donje vode je 421,20 m.n.m.

3. Mjere za ublažavanje negativnih efekata na okoliš MHE „Lukač T-3“

Za ublažavanje negativnih efekata mini hidroelektrana na okoliš treba preuzeti sljedeće mjere:

- ostvariti ekološki prihvatljiv protok vode na vodozahvatu,
- osigurati prolaz za ribe i druge akvatične organizme,
- rješiti sakupljanje nanosa materijala i njegovo zbrinjavanje,
- primjeniti tehnike za smanjenje intenziteta buke i
- prilagoditi objekat strojare lokalnom prirodnom ambijentu.

3.1. Mjere za ublažavanje negativnih efekata na tlo i vode

Neophodno je:

- ispuniti uvjete potrebne pri postavljanju vodomjernih stanica i za osiguranje jednoznačne veze nivoa vode – protok prema privitku 4. Pravilnika o načinu određivanja ekološki prihvatljivog protoka („Službene novine Federacije BiH“, broj: 4/13)
- zaštititi korito i kosine lomljenim kamenom i betonom, nizvodno od vodozahvata, u cilju spriječavanja erozije korita,
- osigurati ekološki prihvatljiv protok protok EPP vode u količini 10% srednjeg godišnjeg proticaja na profilu,
- preporučuje se korištenje ekološki prihvatljivih i okolišno podobnih lubrikаната (EPL) na bazi biljnih (jestivih) ulja, sintetičkih estera i poliglikola umjesto štetnih lubrikаната (ulja i maziva) proizvedenih od mineralnih ulja,
- ispod transformatora obavezno postaviti tankvanu koja može da primi cijelokupnu količinu eventualno rasutog ulja u cilju sprečavanja onečišćenja vode i tankvanu treba redovno kontrolirati na nepropusnost,
- remont strojare izvoditi prema propisanoj proceduri proizvođača opreme, angažiranjem stručnog osoblja kako ne bi došlo do nekontroliranog prosipanja ulja i maziva,
- u slučaju nekontroliranog izlivanja ulja i maziva (incidenta) treba hitno intervenirati u skladu sa pripremljenim planom mjera i aktivnosti za ovakve slučajeve,
- visina pregradnog objekta (praga) je takva da nesmetano evakuiše višak vode u cilju sprečavanja/eliminiranja negativnih efekata viška vode na okoliš,
- na taložniku je bočni preljev koji služi za evakuaciju viška vode,
- čišćenje i uklanjanje nanosa lišća i drugog plivajućeg materijala sa rešetki vršiti ručno na način da se ne ugrožava vodotok ispod vodozahvata i okoliš vodozahvata,

- održavati zaštitni sistem (rešetki) kao bitan element sigurnosti i osiguranja migratornih kretanja riba.

3.2. Mjere za upravljanje otpadom

Upravljanje otpadom se provodi u skladu sa Planom upravljanja otpadom. Osim toga, neophodno je:

- uspostaviti evidenciju o količinama, vrsti i načinu zbrinjavanja otpadnih materija,
- vršiti prikupljanje, selektiranje i adekvatno konačno zbrinjavanje otpadnih ulja i čvrstog energetskog otpada, nakon remonta i redovnih radova na održavanju MHE "Lukač T-3",
- otpadne materije koje je moguće reciklirati, kolektirati i predaju licenciranim firmama za upravljanje otpadnim materijama,
- otpadne materije, biomasu, kao i neiskorišteni građevinski materijal prikupljati na određenim privremenim i kontroliranim deponijama,
- sve upotrebljive otpadne materije i biomasu usmjeriti za ponovno korištenje i reciklažu,
- otpad konačno zbrinuti na najbližu deponiju otpada.

3.3. Mjere zaštite biljnog i životinjskog svijeta

- primjeniti metodologiju za određivanje ekološki prihvatljivog protoka prema Pravilniku o načinu određivanja ekološki prihvatljivog protoka („Službene novine Federacije BiH“, broj: 4/13),
- vršiti poribljavanje nizvodno od vodozahvata, zavisno od količine vode, u saradnji sa sportsko-ribolovnim društvom radi očuvanja ribljeg fonda i drugih akvatičnih organizama.

3.4. Mjere sigurnosti i predostrožnosti od incidentnih situacija

- poduzeti mjere sigurnosti, označavanja i obavještenja.

3.5. Mjere za sprječavanje i minimiziranje negativnog utjecaja buke

- redovno održavati svu opremu i uređaje,
- u slučaju bilo kakvog kvara koji može znatno povećati nivo buke, treba ograničiti i/ili prekinuti rad i otkloniti kvar.

4. Sistem monitoringa

Monitoring osigurava praćenje i mjerjenje ključnih karakteristika aktivnosti pogona i postrojenja na okoliš.

Praćenje tehnoloških parametara odnosi se na elemente vodozahvata, transformatora i tehnološke opreme u strojari, kao i vođenje uredne evidencije o radu predmetne hidroelektrane.

Na vodozahvatu redovno treba pratiti:

- količinu nanosa u cilju njegovog blagovremenog uklanjanja,
- količinu nakupljenog materijala u taložnici u cilju njegovog blagovremenog uklanjanja,
- stanje svih elemenata vodozahvata i stanje i funkcioniranje riblje staze,
- pojavu eventualnog curenja ulja iz transformatora i stanje tankvane treba pratiti svakodnevno u cilju sprečavanja curenja ulja u zemljište i vodu i o tome treba voditi urednu evidenciju,

- pratiti hidrološko stanje vode u vodotoku radi održavanja biološkog i tehnološkog minimuma, te ukoliko dođe do njihovog narušavanja privremeno obustaviti rad elektrane.

Monitoring tehnoloških parametara ima za cilj osiguranje optimalnih tehnoloških uvjeta funkciranja elektrane, te da se preventivno djeluje na moguće ekscesne situacije, kao što su pojava bujica i sl., koje bi mogle izazvati ekološki incident.

U slučaju da se za vrijeme rada MHE "Lukač T-3" primjeti narušavanje strukture živog svijeta u vodotoku, potrebno je odmah pristupiti identificiranju i otklanjanju uzroka.

U slučaju većih posljedica potrebno je izraditi poseban program otklanjanja ekoloških posljedica i obnavljanja ugroženog ekosistema u suradnji sa nadležnim tijelima za upravljanje vodama, shodno odredbama Zakona o vodama i propisa o slatkovodnom ribarstvu.

4.1. Monitoring plan

Investitor je obavezan:

- u toku rada vršiti kontinuirano mjerjenje protoka vode ispod vodozahvata za kontroliranje ekološki prihvatljivog protoka prema Pravilniku o načinu određivanja ekološki prihvatljivog protoka („Službene novine Federacije BiH“, broj: 4/13),
- okoliš oko vodotoka vratiti u prvobitno stanje za najviše dvije godine od izgradnje male hidroelektrane - MHE "Lukač T-3".

5. Izvještavanje za Registar o postrojenjima i zagađivanjima

Investitor mora izvještavati Federalno ministarstvo okoliša i turizma o godišnjim emisijama zagađivanja na način kako je to propisano odredbama Poglavlja IV Pravilnika o registrima postrojenja i zagađivanjima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 82/07) tako što će podatke unositi u elektronske obrasce postavljene na <http://www.prtr.fmoit.gov.ba>. Izvještaji trebaju biti poslati najkasnije do 30.06. tekuće godine za prethodnu godinu izvještavanja.

Investitor je dužan bez odlaganja prijaviti svaku vanrednu situaciju ili ako dođe do izmjena u radu mini hidroelektrane koja značajno utiče na okoliš.

7. Period važenja dozvole

Ova okolišna dozvola važi **pet godina** od dana uručenja stranci.

O b r a z l o ž e n j e

Federalno ministarstvo okoliša i turizma je zaprimilo je zahtjev za obnovu okolišne dozvole pod brojem UPI-05/2-23-11-3/16 od 07. 1. 2016. Godine investitoru "WIND NERETVA" d.o.o. Konjic za MHE „Lukač T-3“ kod Konjica, a nakon isteka roka važenja okolišne dozvole br. UP-I/05-23-22/06-1 od 17.3.2009. godine.

Dana 14.1.2016. godine zatražene su dopune zahtjeva sukladno članu 54a, odnosno čl. 18. Zakona i izmjenama i dopunama zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 38/09). Dopunjeni zahtjev je zaprimljen dana 27.1.2016. godine, a pripremio ga je sam investitor.

Uz zahtjev je dostavljena i sljedeća dokumentacija:

1. Izvod iz sudskog registra Općinskog suda u Mostaru,
2. Zemljišnoknjižni izvadak broj 056-0-NAR-16-004 739,
3. Ugovor od o dodijeli koncesije firmi „WIND NERETVA“d.o.o. KONJIC za izgradnju i korištenje MHE „Lukač T-3“,
4. Aneks 1 Ugovora o koncesiji za izgradnju i korištenje MHE „Lukač T-3“,
5. Rješenje o odobrenju pristupa izvođenja radova br. 07-25-1-537/2006 od 14.4.2006. godine koje je izdala Služba za prostorno uređenje, građenje i obnovu Općine Konjic, Hercegovačko-neretvanski Kanton/županija,
6. Dopunsko Rješenje o odobrenju za gradnju MHE „Lukač T-3“ br. 07-25-1-2069/08 od 23.12.2008. godine koje je izdala Služba za prostorno uređenje, građenje i obnovu Općine Konjic, Hercegovačko-neretvanski Kanton,
7. Rješenje o energetskoj saglasnosti koje je izdalo Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije br. UP/I-05-17-407/12 od 23.10.2012. godine.
8. Vodoprivredna saglasnost br. UP/I-11-05-27-144/07 od 10.12.2007. godine kojim su definirani uvjeti u pogledu određivanja ekološki prihvatljivog protoka biološkog minimuma, po osnovu zahtjeva podnesenog dana 11.05.2007. godine za izdavanje vodnog akta prema nadležnom Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Hercegovačko neretvanskog kantona i
9. Plan upravljanja otpadom.

Na osnovu člana 32. Zakona o koncesijama („Službene novine HNK“, br. 2/2003), Odluke Vlade HNK broj 01-1-02-559 od 01.4.2004. godine, Odluke Općinskog vijeća Konjic broj: 03-05-12-817/04 od 31.5.2004. godine kao i izraženom voljom ugovornih strana, privredno društvo "WIND Neretva" d.o.o. KONJIC je dobilo koncesiju za korištenje vodnih snaga rijeke Trešanica za izgradnju i korištenje MHE „Lukač T-3“, ukupne instalisane snage 2.915 kW.

Dopisom broj UPI-05/2-23-11-3-1/16 od 13. 01.2016. godine od Federalne uprave za inspekcijske poslove zatraženi su podaci o izvršenom inspekcijskom nadzoru.

Dopisom broj 10-23-3-0355/2016 od 25.1.2016. godine koji je zaprimljen 28.1.2016. godine u federalnom ministarstvu okoliša i turizma, Federalna uprava za inspekcijske poslove je dostavila podatke o inspekcijskim pregledima kod firme Wind Neretva d.o.o. Konjic, o samo jednom pregledu koji je obavljen dana 10.4.2012. godine.

Pregled je izvršen po prijavi koja se odnosila na aktivnosti popravke cjevovoda bez prijave radova na gradilištu. Ustvari, radilo se o popravci greške u konstrukciji koja se primjetila pri ispitivanju i puštanju u rad pogona. Nakon izvršenih aktivnosti probnog rada pogona, obustavljen je rad MHE, koja je izgrađena još nije u funkciji. Odredbom članka 67. stav 1. Zakona o zaštiti okoliša propisane su mjere i uvjeti koje investitor treba ispuniti tokom rada postrojenja.

Kontrolni mjerni instrument za kontrolu biološkog minimuma mora biti vidljiv i dostupan svakom zainteresiranom subjektu. Investitor mora osigurati ekološki prihvatljiv protok vode - EPP propisan Pravilnikom o načinu određivanja ekološki prihvatljivog protoka („Službene novine Federacije BiH“, broj: 4/13), a to je 10 % od ukupnog godišnjeg prosjeka protoka vode.

Na temelju uvida u inspekcijske nalaze, ovo federalno ministarstvo je ocijenilo da su se stekli uvjeti za obnovu okolišne dozvole u smislu čl. 86. Zakona o zaštiti okoliša, da su ispunjeni zakonom utvrđeni preduvjet za obnovu okolinske dozvole, te je sukladno članku 68. i čl. 71. Zakona o zaštiti okoliša odlučeno kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo rješenje je konačno i protiv njega nije dopuštena žalba. Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe kod Kantonalnog suda u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja. Tužba se podnosi u dva istovjetna primjerka i uz istu se prilaže ovo rješenje u originalu ili ovjerenom prijepisu.

U skladu sa Zakonom o federalnim upravnim taksama i tarifi federalnih upravnih taxi („Službene novine Federacije BiH“ broj: 43/13) podnositelj zahtjeva je uplatio 250,00 KM na budžetski račun kod UNION banke d.d. Sarajevo.

Dostaviti:

- "WIND NERETVA" d.o.o. Konjic,
- Općina Konjic,
- Federalnoj upravi za inspekcijske poslove,
- dokumentaciji i
- arhivi.

